

Одеська гімназія №52 Одеської міської ради

**ЯК НАВЧАТИ МОВИ
В УМОВАХ ВПЛИВУ СУРЖИКУ,
АНГЛІЦИЗМІВ ТА
ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ**

Молочна Наталія Вікторівна,
учитель української мови та
літератури,
спеціаліст вищої категорії,
старший учитель

Мета

- Синхронізувати підходи до роботи з мовними впливами в сучасному підлітковому середовищі.
- Дослідити причини поширення суржику, англіцизмів та інтернет-сленгу в сучасному мовленні молоді.
- Проаналізувати вплив інтернет-комунікації та комп'ютеризації на трансформацію мови.
- Оцінити позитивні (збагачення) та негативні (засмічення) аспекти впливу запозичень.
- Запропонувати практичні прийоми.
- Створити простір для професійного обміну.

Актуальність проблеми

Міський мовний
простір підлітка

➔ Літературна норма У СУЧАСНОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРИ — лише одна з багатьох, а не домінуюча.

Наше педагогічне завдання сьогодні –

не “викорінювати” мовні явища, а

➔ навчити учнів розрізняти,

➔ усвідомлювати,

➔ доречно використовувати

мовні засоби відповідно до
ситуації спілкування.

➔ Саме усвідомлення — ключ до формування
мовної норми.

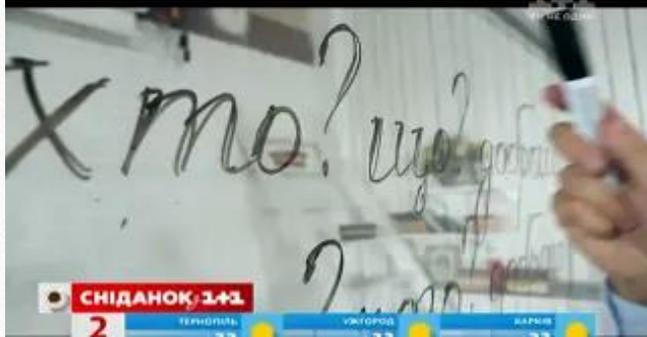
1. Суржик. Що робити?

- Щорічні «Мовні розминки» (Виправляти чужі помилки завжди простіше, ніж виявляти власні. Та й цікавіше!)
- Уроки культури мовлення
- Редагування текстів
- Відео або фото (наприклад, дати завдання зробити фото реклами із помилками)

Комікси

Відео

- **Це надійний спосіб заінтригувати учнів**

<https://www.youtube.com/watch?v=w7glthIqq2c>

<https://www.youtube.com/watch?v=T2IeHCzm8Sc&t=4s>

https://www.tiktok.com/@slovo_lub/video/7451240254696181014

2. АНГЛІЦИЗМИ. ЯК ПОРОЗУМІТИСЯ?

Англiцизми — це слова, запозиченi з англiйської мови, що активно проникають в українську мову через глобалiзацiю, розвиток IT, культуру та медiа.

Цікаві вправи та завдання

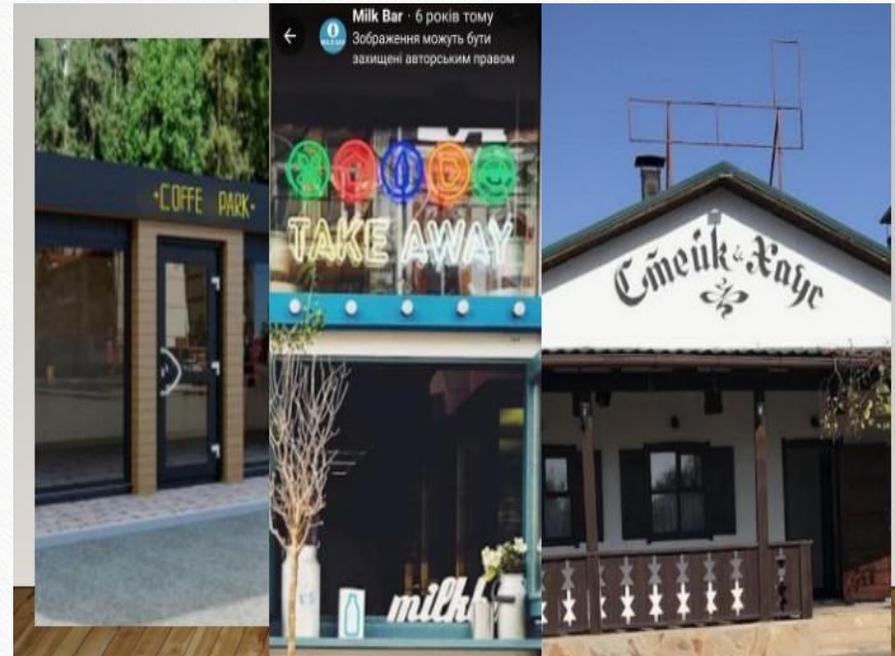
Гра «Знайди пару»

«Очисти текст»

«Інтерв'ю-анкетування»

«Етимологічний детектив»

Створення реклами

УПІЗНАЄМО АНГЛІЦИЗМИ

Приклади англiцизмiв у ЗМi:

вікенд

флешмоб

ресепшині

онлайн

ноу-хау

SMS-ками

промоушн

1. «На _____ журналістам підтверджують, що пан Самсоненко справді зупинився у готелі» («Україна молода»)
2. «Доцент продемонстрував _____ в дії» («Хрещатик»)
3. «Всі «контактні» сайти працюють в режимі _____» («День»)
4. «Тепер модним стало робити _____ за гроші» («Газета по-українськи»)
5. «А травневий _____ укотре нагадав про неперевершені мистецькі властивості вишиванок» («Україна молода»)
6. «Двоє щасливців, які куплять коробку цукерок із виграшним квитком, проведуть романтичний _____ в екзотичній країні» («Газета по-українськи»)
7. «Молодь сьогодні часто користується _____» («День»)

МЕМИ, НА ДОПОМОГУ! Батл мемів

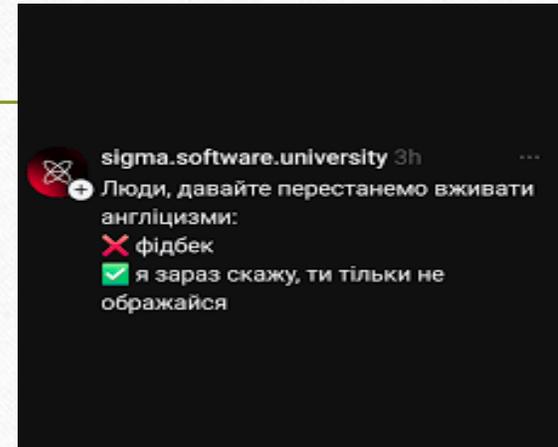
Іншомовне слово:

Фідбек

Приклад:
Дайте, будь ласка, фідбек
щодо роботи учнів.

Український аналог:

**Відгук,
зворотній
зв'язок**

Роздатковий аркуш (7 клас НУШ)

Тема «Мовний гумор і використання іноземних слів у мовленні»

Прочитайте текст

- Велике американо з гарячим молоком, — кажу я.

- Вам біг-американо? — перепитує вона.

- Так, мені велике американо, — відповідаю я.

- То єсть вам все-таки біг?

О, кавові боги...

- Шуд ай ріпіт іт ін інгліш?

- Шо????? — зводить брови вона.

- Не “шо”, а “куд ю сей іт егейн, пліз” треба казати.

Сто разів обіцяла собі ні з ким не сваритися ні зранку, ні вдень, ні взагалі. Сто разів. І шо?

Шо-шо, попросила зробити біг-американо не просто з хот, а одразу зі скімд-мілк. Гулять так гулять: діставай, дівко, оксфордський словник, як мало тобі Грінченкового.

Виконайте завдання

Група результатів 1. Усно взаємодіє

1. Прочитайте текст уголос за ролями (клієнт і бариста).
2. Обговоріть у парі: у чому полягає комічність ситуації?

Група результатів 2. Працює з текстом

3. Знайдіть у тексті слова або фрази, що створюють гумористичний ефект.
4. З'ясуйте, чому автор згадує словники Грінченка та Оксфордський.

Група результатів 3. Письмово взаємодіє

5. Складіть власний короткий гумористичний діалог у кав'ярні.
6. Напишіть повідомлення другові про кумедну ситуацію, яка могла б трапитися під час замовлення кави.

Група результатів 4. Досліджує мову

7. Зверніть увагу на написання переданих українськими літерами англійських фраз. Чому вони виглядають кумедно?
8. Підберіть українські відповідники до слів: big, hot, skimmed milk.

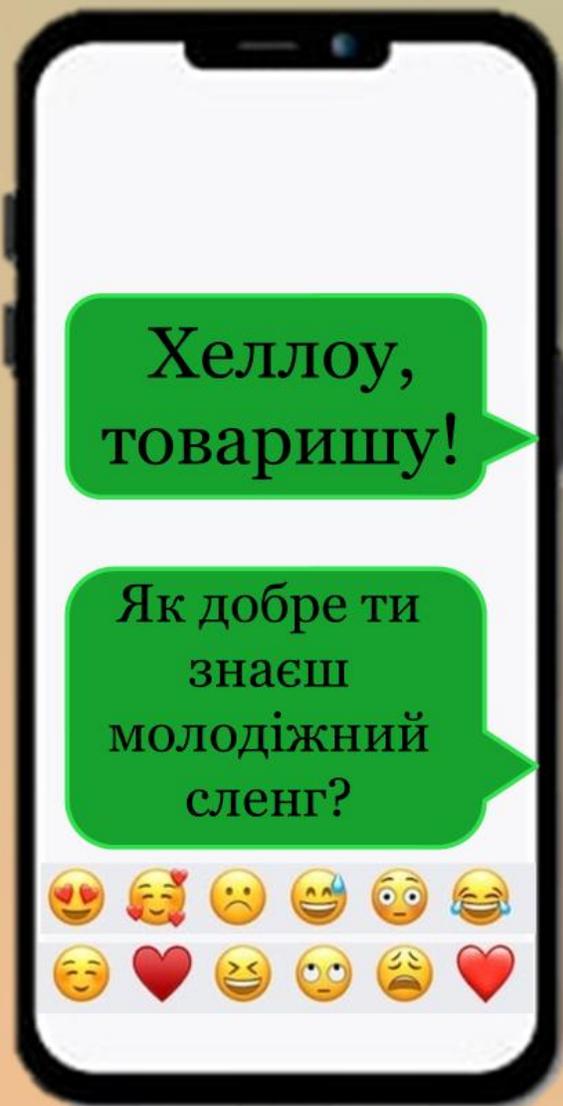

3. ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГ. СПРОБУЄМО ЗРОЗУМІТИ?

Інтернет-сленг (або мережевий) — це динамічний жаргон, що використовується в мережі для швидкого спілкування, економії часу та емоційного забарвлення. Він охоплює аббревіатури, запозичення (переважно з англійської), скорочення та мережевий жаргон.

Популярні приклади: LOL (сміх), ІМНО (власна думка)

Свайп

Ізі

Жиза

Вайб

Топ

Бро

Чілити

Зашквар

Краш

До «НОВОМОДНИХ» сленгових слів можна ставитися скептично, але... Чи треба ?

~~Контент~~
Вміст

~~Блог~~
Денник

~~Пост~~
Допис

~~Фотка~~
Світлина

~~Селфі~~
Самознимка

~~Аватарка~~
Мармизка

~~Відео~~
Видиво

~~Лайк~~
Вподобайка

~~Фідбек~~
Відгук

~~Репост~~
Поширення

~~Хештег~~
Кришмітка

~~@~~
Равлик

~~OK~~
Гаразд

~~Інтернет~~
Всемережжя

~~Сайт~~
Осідок

~~Акаунт~~
Обліковка

~~Юзер~~
Користувач

~~Лайфхак~~
Лазівка

~~Челендж~~
Виклик

~~Лінк~~
Посилання

~~Скріншот~~
Зняток

~~Гаджет~~
Пристрій

~~Планшет~~
Гортайчик

~~Аб'юз~~
Насилля

~~Булінг~~
Цькування

СКІЛ >>> НАВИКИ

РАНДОМНО >>> ВИПАДКОВО

ЧІЛИТИ >>> РОЗСЛАБИТИСЯ, ВІДПОЧИВАТИ

РІЛІ >>> РЕАЛЬНО, СПРАВДІ

ФАКАП >>> ПРОВАЛ

ЛУТ >>> ЗДОБИЧ

ЮЗАТИ >>> ВИКОРИСТОВУВАТИ

РОФЛ >>> ЖАРТ

СОЛД-АУТ >>> АНШЛАГ

ЧЕКАТИ >>> ПЕРЕВІРЯТИ

Сленг - не ворог, а ресурс

Чекни, пліз.

Наші учні не «псують мову» —
вони живуть у середовищі, де мовні
коди змінюються щохвилини.

Школа більше не є єдиним
джерелом мовної моделі.

Тому питання не в тому,
як заборонити, а як навчити обирати.

Ключові поняття, на які спирається сучасне навчання мови

1. Мовна норма

➔ □ Норма — це інструмент, а не заборона.

2. Доречність

➔ □ «Чи так можна?» → замінюємо на → «Чи так доречно?»

3. Стиль

➔ □ Це не заборона сленгу, а керування стилем.

4. Мовна відповідальність

➔ □ Учень має знати не лише *як сказати*, а й *чому саме так*.

**Роль сучасного учителя —
не “виправляти/забороняти”, а навчити
МИСЛИТИ МОВОЮ.**

Якщо учень розуміє, *коли, де і навіщо*
використовується літературна норма, він
починає застосовувати її свідомо, а не з примусу.

Українська мова — жива. Навчаймо жити з нею свідомо! □

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту» : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII.
3. Український правопис. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.
4. Методичні рекомендації щодо викладання української мови у закладах загальної середньої освіти (лист МОН України, чинний навчальний рік).
5. Масенко Л. Т. Суржик і мовна норма в сучасному українському просторі : наук. розвідки 2016–2020 рр. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020.
6. Єрмоленко С. Я. Сучасна українська мова: актуальні питання культури слова. Київ : Академперіодика, 2017.
7. Дослідження сучасної медіакommунікації та інтернет-дискурсу : наук. статті фахових видань (2018–2023).

Дякую за увагу 😊

Все буде Україна 🇺🇦

